

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională, 6-10 aprilie 2015
clasa a XI-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Niciun eseu nu va fi precedat de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru este de 3 ore.
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție fragmentele de mai jos:

A.

— *De ce scrii teatru?*

— Când am scris prima mea piesă de teatru, *Proștii sub clar de lună*, cred că n-aveam la activ decât trei spectacole văzute. Nu-mi plăcea teatrul, nu mă atrăgea această uzină de iluzii. De altfel, cred că e o prejudecată ideea că dramaturgul trebuie să stea pe lângă teatru, să care decorul, să scrie pentru actori. Dar poți să-mi spui: Shakespeare făcea toate astea.

— *Nu, nu-ți spun.*

— *Te-ai molipsit.*

— *Nici la întrebarea „de ce scrii teatru” nu mi-ai răspuns. Deci, putem merge liniștiți mai departe. Avem conștiința datoriei împlinite. Nu scrii pentru actori. Scrii, totuși, pentru anumiți regizori?*

— Când scriu teatru, nu mă gândesc că unul sau altul dintre actori va interpreta un rol sau altul. Ar însemna atunci ca eu să mă supun unui efort de a copia psihologia acestor actori. Obsesia mea este că personajele să fie vii și atunci nu mă îndoiesc că vor exista și oameni capabili să le interpreteze.

— *Să intrăm într-o chestiune foarte discutată: tradiție, continuitate. Ești un satiric, în linia lui I. L. Caragiale?*

— Eu cred că, unde există ceea ce numim noi continuitate, nu există creație. Un artist adevărat are inocența de a descoperi viața de la început. Dar noi ne amăgim cu această idee de continuitate, ca și cum fiecare scriitor n-ar trebui decât să facă un efort de adaptare. Așa se face că unul e numit un Caragiale al zilelor noastre. Alții ...

— *Cine?*

— Păunescu – un Macedonski, Cezar Baltag – un Ion Barbu. E adevărat că la numele de „Nou Blaga” sunt asmuțiți mai mulți candidați: Ioan Alexandru, Pituț. La proză, Fănuș Neagu e un nou Panait Istrati, Breban – un nou Hortensia Papadat-Bengescu, Velea un nou Marin Preda, iar Marin Preda – un nou Rebreanu, care la rândul lui era considerat un Slavici. De câte ori lipsește însă continuatorul, ne-apucă un sentiment de spaimă. „De ce n-avem un Eminescu? Un Sadoveanu?” Spaima provoacă și scriitorii cărora cu greu criticii detectivi le depistează înaintașii. Dacă cineva nu se trage din nimeni și din nimic, lumea intră la idei. Or, adevăratul scriitor nu se trage din nimic și din nimeni.

— *Nu are un precursor evident. Chiar din nimeni? Nu se poate. E prea de tot. Uite, pe mine m-a și apucat groaza. Sunt în panică.*

— Din nimic, adică din ceea ce e viu. De ce crezi că viața – nevoia dureroasă de a căuta tu însuși adevărul – nu este mai aproape de creație, decât ideile de continuitate?

— *Ți se pare că adevărul e un rezultat al luptei de idei?*

— Doamne ferește! Dintre două idei care se luptă, nu poate ieși decât o eroare ceva mai proaspătă. Și această eroare recentă suntem dispuși să o confundăm cu adevărul. Nu sunt, deci, un partizan al spiritului polemic și nici al unei literaturi polemice. Dacă suntem serioși, lucru care se întâmplă foarte, foarte rar, vedem că o idee se naște din frică, din nevoia noastră de a avea o provizie de cunoștințe și principii cu care să ne descurcăm în viață. Ideile sunt, până la urmă, niște fixații care ne împiedică să urmărim mișcarea imperceptibilă a vieții. De aceea, cu cât un om are mai multe idei, cu atât e mai prost; omul cu adevărat inteligent este gol (să nu vă sperie acest cuvânt, să nu-l confundați cu abisul!), este eliberat de idei dinainte stabilite, automatisme, principii bune sau rele.

— *Dar oamenii observă întotdeauna prostia altora.*

— Dacă cineva îmi contestă calitățile, nu mă simt frustrat, fiindcă eu, care mă cunosc mai bine, mi le contest cu și mai multă virulență. Eu nu cred că există calități constituite, independente: noblețe, delicatețe, curaj, modestie, demnitate, orgoliu. Toate acestea sunt forme de adaptare. De aceea vedem că unii oameni se instalează confortabil în modestie, iar alții în orgoliu și se simt la fel de bine.

— *Dar dumneata, ce calități ai, dacă ai?*

— Gândindu-mă cu seriozitate, pot să spun că nu am niciuna.

— *Atunci ce te tulbură la un om?*

— Desigur, nu farmecul personal, fiindcă, dacă te gândești cât lucrează bietul om ca să-și înjghebe nefericitul lui fel de a fi, cum mai ia din dreapta și din stânga, ca să-și încropească, acolo, un mizer demonism sau o deznădejde pe care crede că ar trebui să o aibă din respect față de sine, te cuprinde tristețea. Ceea ce mă tulbură la un om este nemulțumirea față de sine.

(De frica singurătății, comitem gesturi mărețe,

interviu acordat de Teodor Mazilu lui Adrian Păunescu, *România literară*, nr. 21, 22 mai 1969)

B.

ACTUL I TABLOUL I

O locuință luxoasă, pe care însă perspectiva unei tragedii iminente o face foarte tristă. În mijlocul camerei, un geamantan desfăcut.

SCENA 1

Gogu, Clementina

(Gogu, în fața oglinzii, își aranjează cravata.)

CLEMENTINA *(pe un scaun din apropiere, îi urmărește deznădăjduită mișcările)*: Gogule, tu pleci. Îți iei geamantanul și te duci. Eu rămân singură, Gogule ...

GOGU *(scuturându-și gâtul, pentru ca nodul de la cravată să-i iasă cât mai bine)*: Da, Clementina, o să rămâi singură cuc ...

CLEMENTINA *(descoperindu-l încontinuu în altă lumină decât cea știută)*: Tu ești cinic, Gogule, tu mai ai putere să faci glume?!

GOGU: Da. Mai am. *(Aruncă o privire prin cameră.)* Unde mi-e costumul bleumarin?

CLEMENTINA *(printre sughituri de plâns)*: În șifonier ... *(Cu un efort supraomenesc.)* În raftul al doilea...

GOGU *(unește duioșia cu rezonabilitatea)*: După cum observ, plângi ... Nu plânge, Clementino ... Ne aude vecinul de la parter și o să spună că ne certăm. *(Ridică hainele, examinându-le cu atenție.)* Nu ne potrivim, Clementino ... Asta e ... *(Nemulțumit de starea costumului, Gogu trece în cealaltă parte a camerei, cu intenția de a-l curăța.)*

CLEMENTINA: Gogule, de ce nu vrei să înțelegi că m-am sacrificat pentru tine? De dragul tău m-am retras din câmpul muncii. Te credeam un golan cu sufletul curat ... Ca să-mi dau seama, pe urmă, cu cine am de-a face, un om fără principii ...

GOGU *(frecându-și costumul cu peria)*: Fără principii. Așa e. Eu mi-am făcut datoria. Mi-am dat arama pe față. Fă-ți și tu datoria și disprețuiește-mă, uită-te la mine ca la un străin. Te împiedică cineva să te uiți la mine ca la un străin?

CLEMENTINA *(se închide în suferința ei)*: Am avut încredere în tine, Gogule. Credeam că, în cele din urmă, o să te schimbi.

GOGU *(se oprește cu peria în mână în mijlocul camerei. Cele spuse de Clementina îl nedumeresc în cel mai înalt grad)*: Foarte rău ai făcut, Clementina. Cine te-a pus să ai încredere în mine? N-aveai decât să observi că nu eram sincer în sentimentele mele. *(Puțin familiar.)* Cam bătea la ochi, draga mea.

CLEMENTINA *(pironită în punctul ei de vedere)*: Respirai atâta siguranță. Erai atât de tandru ...

GOGU *(vădit contrariat)*: Eu, siguranță? Eu ți-am dat ție un sentiment de siguranță?! Siguranță, Clementino?! Eu m-am purtat tandru cu tine?! *(nu mai înțelege nimic)* Tu ești puțin cam tralala ...

CLEMENTINA: Gogule, eu îți spun ce simt eu ... Eram absolut sigură că voi muri în brațele tale.

GOGU *(cerându-i parcă socoteală)*: Ce motive ai avut să ai încredere în mine? Ți-am dat eu vreun motiv? A fost atitudinea mea de așa natură? Nimeni n-are încredere în mine. Nici mama, care m-a născut și m-a alăptat ... Taică-meu se uită chiorâș la mine. Frații mei se sperie numai când mă văd. Nimeni n-are încredere în mine, și pe bună dreptate. Absolut nimeni. Nici măcar la serviciu. Tuturor le par neresios, aproape suspect. *(cu dispreț)* Te-ai găsit tocmai tu să ai încredere în mine!

CLEMENTINA: Gogule, tu ești un om inteligent. Tu știi că dragostea e oarbă.

GOGU (*neînduplecat*): Să nu fie. Când o femeie iubește, trebuie să deschidă ochii, Clementino. Femeia trebuie să se întrebe: cu cine-mi leg viața? Ce caracter are omul? (*logică inevitabilă*) Ai luat-o așa ... superficial. Ai fost ușuratică ...

CLEMENTINA (*roaba amintirilor*): Vrei să spui sinceră? ... Nu, Gogule. Eu am citit în sufletul tău ... Mi-a plăcut felul tău de-a fi.

GOGU (*ascultă descumpănit spovedania femeii*): Felul meu de a fi? ... Care „felul meu de-a fi”? N-am niciun fel de a fi. Ce motive ai avut tu să te arunci ca o nebună în brațele mele? Nu pot să-mi explic nici până în ziua de astăzi. Totdeauna m-am întrebat: ce a găsit femeia asta la mine? Frumusețe, nu se poate spune ... Delicatețe, nici atât. Sunt destul de grosolan. Te-am și bruscat de câteva ori. (*cu imputare*) De ce te-ai îndrăgostit de mine? De ce?

CLEMENTINA (*din ce în ce mai sinceră*): Cum, de ce?

GOGU: Ți-am cerut eu așa ceva? Ți-am pretins eu? (*omenește*) Fii sinceră! Dacă te-am dezamăgit din punct de vedere moral, disprețuiește-mă din adâncul sufletului și lasă-mă dracului în pace ...

CLEMENTINA: Nu-i așa de simplu, Gogule. Sentimentul se naște fără să vrei. Sentimentele nu vin la comandă, Gogule. Acuma râzi, Gogule ... O să te lovească odată și pe tine, atunci o să vezi tu, Gogule, ce-i durerea. Ce pot să fac dacă mi-ai intrat în sânge?

GOGU: Patimă oarbă? Bine, dar rațiunea?! (*mai energic*) Rațiunea, Clementino! Tu n-ai rațiune? N-ai cap? Nu-ți dai seama că sunt un tip jalnic, cu puține trăsături omenești? Tu nu judeci?

CLEMENTINA (*dă din cap în semn că nu, ea nu judecă*): Eu nu judec, Gogule, eu iubesc.

GOGU: Ești puțin cam tralala ... (*Schimbă tonul.*) Ție îți las totul: casa, studioul, televizorul, fotoliile, frigiderul, covoarele; eu îmi iau numai discurile și îmbrăcămintea.

CLEMENTINA (*exaltată*): Eu nu vreau mobila. Eu pe tine te vreau.

GOGU: Fii cuminte, dragă, că ne-aud vecinii. (*cinism premeditat*) Îți dau tot ce am eu mai bun ...

CLEMENTINA (*pătimașă*): Nu vreau mobila, Gogule. Vreau sufletul tău, Gogule.

GOGU (*sincer mirat. Aude parcă pentru prima oară în viața lui asemenea cuvinte*): Ce vrei, dragă?

CLEMENTINA: Gogule, n-am nevoie de mobilă. Am nevoie de căldură sufletească.

GOGU (*o liniștește*): Vine și căldura sufletească după aceea. Nu te uiți ce trusou ai? Ce frigider? Ce covoare! Ce fotolii! ... Crezi că n-o să găsești un om cu sufletul curat care să vrea să se odihnească în asemenea fotolii? N-o să găsești un om dintr-o bucată care să vrea să facă un duș într-o baie ca a ta? Orice bărbat care o să se odihnească în fotoliile astea o să ajungă la concluzia că ești o femeie superioară. Ascultă, Clementino, ce-ți spun eu ... Ești o femeie superioară. O să te recăsătorești ușor ...

CLEMENTINA: Ești cinic ...

GOGU: Vezi? Vezi că sunt și cinic?

CLEMENTINA (*printre lacrimi*): Văd, Gogule, îți văd cu precizie toate defectele. Și totuși ... Și totuși, te iubesc.

GOGU (*se dă la o parte*): N-am caracter.

CLEMENTINA (*vine spre el*): Te ador...

GOGU (*încercând să scape de ea*): Sunt un netrebnic.

CLEMENTINA (*copleșită de pasiune*): Te iubesc!

GOGU (*fuge din fața ei*): Sunt un om gol pe dinăuntru.

CLEMENTINA (*aleargă spre el*): Te iubesc cu tot vidul tău sufletesc.

GOGU (*din ce în ce mai disperat*): Sunt imoral.

CLEMENTINA: Te ador ...

GOGU: Te detest ...

CLEMENTINA: Te iubesc ...

GOGU (*schimbă tonul*): Minți! Nu mă iubești. În realitate, mă urăști. Mereu îmi reproșezi că n-am principii, că din cauza mea te-ai retras din câmpul muncii ... N-ai vrut să porți pantofii ăia. Ai spus că tu nu porți pantofi din bani furați. O, parcă văd și acuma cu câtă indignare mi-ai vorbit! Erai în bucătărie, spălai vasele ...

CLEMENTINA: Eu nu sunt ca tine, Gogule. Vreau să mai păstrez ceva omenesc. Puțin, Gogule! Foarte puțin. Ce te deranjează? Poate e un capriciu.

GOGU (*ridicând geamantanul*): Bine, eu plec. Rămâi cu fondul tău cinstit! (*Clementina încearcă să-i smulgă geamantanul, nu reușește. Gogu pleacă.*) Adio, incoruptibilo!

CLEMENTINA (*fuge după el*): Gogule!

(Teodor Mazilu, *Proștii sub clar de lună*)

Subiectul I

(40 de puncte)

Scrive un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți comparativ *particularitățile de construcție a comunicării* în cele două fragmente citate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele aspecte:

- prezentarea diferențelor privitoare la scopul comunicării, prin raportare la cele două fragmente citate;
- evidențierea comparativă a particularităților registrelor stilistice utilizate în cele două fragmente citate;
- relevarea relației dintre mesajul fragmentelor și funcțiile actului de comunicare, prin referire la câte două idei/secvențe din fiecare fragment;
- exprimarea unei opinii argumentate despre relevanța contextului comunicării în conturarea viziunii despre lume dintr-un text, prin referire la fragmentele date.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere.

Subiectul al II-lea

(40 de puncte)

Scrive un eseu de 600-900 de cuvinte despre *calitățile umane ca forme de adaptare*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

(40 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 1200 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 40 de puncte (*organizarea ideilor în scris* – 8 puncte; *abilități de analiză și de argumentare* – 10 puncte; *utilizarea limbii literare* – 6 puncte; *ortografia* – 4 puncte; *punctuația* – 4 puncte; *așezarea în pagină, lizibilitatea* – 4 puncte, *respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte* – 4 puncte).